

Viesturs Kreicbergs

SEPTIŅAS SARUNAS PAR CILVĒKU, SABIEDRĪBU UN DIEVU

Priekšvārds

Septiņas sarunas uzrakstīju 2017.gada pavasarī un pa vienai izvietāju žurnāla "IR" blogā. Žurnāls blogu ir slēdzis. 2019.gadā šo materiālu nedaudz rediģēju un apvienoju vienā darbā ar nosaukumu "Septiņas sarunas par cilvēku, sabiedrību un Dievu".

SATURS

Pirmā saruna. Sākums	2
Otrā saruna. Par Viņu	5
Trešā saruna. Par ideāliem un laimi	8
Ceturtais saruna. Par informāciju	12
Piektā saruna. Par taisnīgumu	16
Sestā saruna. Par ziedojumiem un ziedošanos	21
Septītā saruna. Par ciešanām un Dieva sodu	25

Pirmā saruna Sākums

Viņš atnāca pie manis un jautāja: „Kāpēc gribi atklāt mūsu sarunas citiem?”
„Cerībā, ka kāds mūs sadzirdēs” es atbildēju.

- Tu beidzot esi mani aicinājis.
- Tev taisnība, to vajadzēja darīt daudz agrāk.
- Kas tad šoreiz?
- Arī viņi izlasījuši manu grāmatu par esību teica, ka pārāk smagnēji un sarežģīti.
(*Esība – metafiziskas hipotēzes. 2016. Izplatītājs „Latvijas grāmata”*. Ir arī angļu valodā adrese: http://lufb.llu.lv/e-gramatas/philosophy/Viesturs-Kreicbergs_Being.pdf)
- Es Tevi brīdināju, ka nesapratīs!
- Vispār jau piekřītu šim viedoklim, bet cerēju, ka tas netraucēs uztvertu darba būtību.
- Un tagad tu gribi, lai es tavas „Esībā” izklāstītās domas padaru vieglas un saprotamas?
- Nē! Izlietu ūdeni grūti sasmelt. Gribēju runāt par to, kas mani šobrīd nodarbina. Gribu dzirdēt Tavus jautājumus un kritiku.
- Kādas problēmas Tevi šobrīd nodarbina?
- Mani interesē šodienas sabiedrība, precīzāk rietumu sabiedrības samilzušās problēmas.
- Draugs, ar šādu procesu izziņu nodarbojas sociālās un citas zinātnes. Ko tu, nespēcālists, vēl vari pateikt par šīm problēmām?
- Tev ir taisnība! Es neesmu spēcālists šajās zinātņū nozarēs. Bet man ir jautājums – kāpēc tāds neviennozīmīgums un galēja viedokļu atšķirība valda šajās zinātnēs?
- Tāpēc, ka procesus sabiedrībā ietekmē ļoti daudz faktoru, un ir grūti atšķirt dominējošos no pārējiem.
- Tad jau nebūs nekas slikts, ja es izklāstīšu savu skatījumu uz sabiedrības problēmām.
- Mēģini. Ar ko sāksi?
- Gribētos sākt ar galveno – rietumu sabiedrība degradējas un nav spējīga sevi aizsargāt.
- Nu jau gan Tu pārspilē. Rietumu sabiedrība ar savām militārajām tehnoloģijām valda visā pasaulē. Rietumu sabiedrība rada tehnoloģijas, kuras nozīmīgi ietekmē cilvēka dzīvi, nosaka modi un atkarības lielākajai daļai pasaules iedzīvotāju.....
- Tā Tu varētu bezgalīgi turpināt. Bet jautājums: kāpēc šādas attīstībā esošas sabiedrības iekšienē valda tāds haoss?
- Te Tev taisnība, haoss tiešām raksturo to sabiedrību, kurā mēs dzīvojam. Bet daudzi domā, ka tā tas nav.
- Tā domā pārsvarā tie, kuri ir šīs sabiedrības pārmaiņu procesa centrā – parlamentu deputāti, valdības locekļi, ierēdņū armijas u.c. Bet, tā kā mēs atrodamies šī procesa malā, tad skaidri var redzēt, ka sabiedrība degradējas.
- Kas izraisa haotisko procesu pieaugumu mūsu sabiedrībā?
- Manuprāt, tas ir kopīgo vērtību trūkums. Nespēja atšķirt to, kas ir labs, no tā, kas ir slikts.
- Es Tev nepiekřītu! Katrs cilvēks daudz maz zina, kas ir labi un kas slikti. Zagt ir slikti, mīlēt savus tuvākos ir labi utt. Un, ja rodas šaubas, tad tiesa nospriež pēc likuma.

- Viss nav tik vienkārši. Šeit ir nepieciešams runāt par ētisko un morāles vērtību pirmsākumiem, par laiku, kad cilvēki kļuva par cilvēkiem.
- Kas tad bija tas, kas cilvēku padarīja par cilvēku?
- Spējas atšķirt labo no ļaunā. Piemēram, nogalināt cilvēku, tas ir slikti, bet nogalināt ienaidnieku, kurš apdraud tavu ģimeni, ir labi.
- Kas toreiz noteica to, ka viena rīcība ir laba, bet cita slikta.
- Domāju, ka tā bija reliģija. Nav zināma neviena cilvēku grupa, pat visprimitīvākā cilts, kura nepielūgtu dievus. Reliģiskais līderis – šamanis (vai burvis) it kā realizēja kontaktu starp dieviem un cilvēkiem, un pie reizes arī veidoja šīs cilvēku grupas ētiskās vērtības, jo Dievs ar šamaņa muti izvērtēja notikumus.
- Bet šodien jau ir līdzīgi. Rietumu pasaules ētiskās vērtības sakņojas kristietībā, austrumu – musulmanismā, Indijā ir budisms un citas reliģijas. Kur Tu šeit saskati problēmu?
- Problēmas ir vairākas. Pirmkārt, lielākā daļa cilvēku rietumu sabiedrībā ir ateisti. Piemēram, Ziemsvētki un Lieldienas tiek svinēti kā tradīcija, formas pēc, nevis ticības iedvesmoti notikumi, līdzīgi kā mēs svinam Jāņus.
- Nu labi, daudzi Dievam netic. Bet vai tad tāpēc nedrīkstētu lietot kristīgo ētiku?
- Lietot var. Tikai ir vēl kāda visai nozīmīga problēma – šodienas tehnoloģijas un civilizācijas attīstība izvirza ētiskās problēmas, uz kurām kristietība nespēj atbildēt.
- Vai vari nosaukt kādu piemēru?
- Protams! Augu, dzīvnieku un, perspektīvā, arī cilvēku klonēšana. Ja mēs vēl joprojām nezinām to, kā dzīvība uz zemes ir radusies, vai mēs drīkstam brutāli iejaukties ģenētikā?
- Bet selekcija? Tā bija un ir iejaukšanās.
- Dzīvajā dabā vienmēr ir eksistējusi haotiska selekcija, piemēram, pielāgošanās. Cilvēks veic mērķtiecīgu selekciju, un tāpēc var sasniegt relatīvi ātri sev vēlamu rezultātu.
- Vai Tev ir vēl kādi piemēri?
- Nozīmīgi ir pieaudzis cilvēka mūža ilgums, pateicoties medikamentiem, ārstniecības iespējām u.c. Taču parādās daudzi neatbildami jautājumi? Modernās ārstniecības iespējas izmaksā ļoti, ļoti dārgi, un visiem tās nav pieejamas! Kam pirmkārt sniegt palīdzību – veciem vai jauniem, ietekmīgiem cilvēkiem vai neievērojamiem? Vai arī, slimības sagrauzts, pa pusei bezsamaņā esošs cilvēks gadiem var atrasties uz gultas, bez cerībām uz izveseļošanas, bet viņu uztur pie dzīvības modernās tehnoloģijas. Kā rīkoties? Atslēgt vai neatslēgt dzīvību uzturošās iekārtas? Tā varētu vēl ilgi turpināt.
- Es neredzu problēmu. Sabiedrībai šis jautājums ir jāapspriež un jārod risinājumus.
- Problēma ir tā, ka šodienas ētisko un morāles problēmu risināšanā netiek iesaistīts Dievs.
- Vai tas ir tik būtiski?
- Redzi, ir tā, ja Dieva nav, tad tas nav būtiski, un visas ētiskās problēmas var atrisināt paši cilvēki, piemēram, tiesā vai parlamentā. Bet, ja Viņš ir, tad ir ļoti svarīgi *jaunu ētisko vērtību veidošanu aplūkot kontekstā ar sabiedrības izpratni par Dieva esamību.*
- Bet kā tad ir – Viņš ir vai nav?
- Uz šo jautājumu mēģināšu atbildēt kādā citā sarunā. Šajā reizē vēl nedaudz par to, kas notiek, ja kristīgās vērtības sev pielāgo un pārveido atbilstoši savai ideoloģijai.
- Kas tad notiek?
- Notiek šo vērtību degradācija. Piemēram, gan komunistiskā, gan fašistiskā ideoloģija veidoja savu ētiku un morāli. Šīs morāles pamatā bija kristīgās vērtības, kuras tikai pielāgotas attiecīgajai ideoloģijai. Piemēram, komunisti cilvēkus šķiroja

pēc nodarbošanās, fašisti pēc tautības. Rezultātā veidojās divi 20. gadsimta paši asiņainākie režīmi.

- Tad kāpēc cilvēki šos asiņainos režīmus tik ilgstoši pacieta un šur tur pasaulē joprojām vēl pacieš?

- Tāpēc, ka šiem režīmi ar fantastiski spēcīgu ideoloģiju spēj pārliecināt lielāko daļu iedzīvotāju, ka viņi dzīvo taisnīgākajā pasaules valstī.

- Bet šodien rietumos valda liberālā demokrātija.

- Tieši liberālā demokrātija virza šo sabiedrību pretim bezdibēnim.

- Tas nevar būt! Demokrātija ir vistaisnīgākā pārvaldes forma. Visi var piedalīties sabiedrības veidošanas procesos.

- Demokrātija ir vistaisnīgākā politiskā sistēma. Bet, ja šai politiskajā sistēmā valda haoss un sabiedrība tuvojas bezdibeņa malai, tad kaut kas nav kārtībā.

- Un kas tad nav kārtība?

- Liberālās demokrātijas ētikas un morāles bāze ir kristīgās vērtības. Tā kā liberālā demokrātija ir par ticības un jebkādu citu cilvēka brīvību, tad, veidojot ētiskās un morālās vērtības, Dieva vērtības netiek ņemtas vērā. Rezultāts ir tāds, kādu mēs redzam.

- Bet kur lai tās Dieva vērtības ņem?

- Dieva vērtības, parasti, atspoguļo reliģija.

- Reliģiju ir tik daudz, un katra ir pareizā?

- Dievs ir viens, atšķirīgas ir atsevišķu reliģiju pieredzes.

- Es domāju, ka mums šoreiz ir jābeidz. Ko teiksi noslēgumā?

- Sabiedrības eksakto zināšanu un tehnoloģiju attīstību varētu salīdzināt ar ģeometrisku progresiju, bet izpratnē par Dieva esamības nozīmību esam palikuši antīkās pasaules līmenī. Pēc Kristietības rašanās ***neviens būtiski jauns vārds par Dieva esamību nav pateikts***. Tā ir mūsdienu rietumu sabiedrības lielākā problēma.

Otrā saruna Par Viņu

- Tu atkal esi atnācis.
- Šoreiz es atnācu pats, bez Tava aicinājuma.
- Kāpēc Tu nāci?
- Pēc pagājušās sarunas man nedod mieru kāds neatbildēts jautājums.
- Un tas būtu...?
- Tu pats, vai tu Dievam tici?
- Jā un nē!
- Tas nevar būt!
- Es Dievam ticu ar savu prātu, t.i. garu un intelektu, taču šāda veida ticībai ir maza vērtība, jo Dievu ar prātu saprast nav iespējams.
- Kā tad ir iespējams kaut ko par Dievu uzzināt?
- Dievs ir jāsajūt savā dvēselē. Bet savā dvēselē es Dieva pieskārienu esmu izjutis tikai dažas reizes savā dzīvē.
- Bet kā Tu toreiz zināji, ka tas ir Dieva pieskāriens?
- Uz šo jautājumu ir grūti atbildēt. Bija izjūtas, izjūtas, kuras visu apkārt esošo padara nenozīmīgu. Izjūtas, kuras varētu raksturot kā absolūtu brīvību un ideālu sakārtotību.
- Un vēlāk Tu šīs izjūtas izmantoji kā Dieva esības raksturojumu – **Dievs ir ideālas sakārtotības un absolūtas brīvības izjūta?**
- Jā tā tas ir! Darbos „Saskaņu meklējot” (1993.) un „Esība - metafiziskas hipotēzes” (2016.) Dievu līdzībās raksturoju tieši šādi.
- Uz manu jautājumu, vai Tu tici Dievam, Tu atbildēji arī “nē”. Kāpēc?
- Tāpēc, ka man trūkst pieredzes, kā veidot šo dvēselisko kontaktu ar Viņu. Es neprotu lūgties vai meditēt, lai iegūtu šo Dieva esamības pieskārienu. Šīs atsevišķās pieredzes bija it kā nejaušas. Un vai vispār bija?
- Bet kāpēc Tu vispār raksti par šādām tēmām, ja tu nespēj pateikt, kur un kā Dievu meklēt.
- Es nezinu to, kā Dievu atrast, bet es zinu to, kas nav Dievs.
- Un tas būtu?
- Dievs nav tas, ko var formulēt. Dievs nenosaka to, kas ir pareizs, kas nepareizs.
- Nu Tu kaut ko jauc. Iepriekšējā sarunā Tu teici, ka cilvēkiem nav iespējams veidot jaunu ētiku un morāli, jo nav jaunas, dziļākas izpratnes par Dieva esamību.
- Tieši tā arī ir. Tikai es neteicu, ka Dievs mums pateiks to, kas šodien ir labi un kas slikti. Ir jābūt pietiekoši dziļai izpratnei par to, kas ir Dievs un ticība Viņam, lai veidotu jaunu, cilvēku eksistencei piemērotu pasauli.
- Ja jau esi tik gudrs, tad pasaki to kas iepriekšējās reliģiskajās pieredzēs nebija Dievs.
- Dievs nenosaka cilvēkiem ierobežojumus, piemēram, „tev būs tēvu un māti mīlēt”. Dievs nenosaka cilvēka attiecības ar citiem cilvēkiem, piemēram, „aci pret aci, zobu pret zobu”.
- Ko Tu runā? Tas taču ir rakstīts Bībelē!
- Jebkuras reliģijas svētajos rakstos - Bībelē, Korānā, hinduistu vēdās, Budistu svētajos rakstos u.c. ir teksti, kuri atspoguļo autora/u (jo visus svētos rakstus ir uzrakstījuši viens vai vairāki cilvēki) izjusto Dieva atspoguļojumu sevī un teksti, kuros autors iespaidojas no procesiem, tai sabiedrībā, kurā viņš dzīvo. Piemēram, ir reliģijas, kuru piederīgajiem ir noliegts ēst cūkgaļu vai reliģijas, kurās govys ir svēts dzīvnieks. Šādi un līdzīgi ierobežojumi neatspoguļo Dievu.
- Un vai tas ir slikti?

- Nē, tas nav slikti, tas vieno šīs reliģijas piederīgos! Taču tas ir tik ilgi, kamēr cilvēce negrib virzīties tālā savā izpratnē par labo un ļauno.
- Bet, kā lai atšķir to, kur svētajos rakstos ir autora Dieva atklāsmes interpretācija?
- To atkal nevar pateikt. Tā ir katra indivīda personīgā pieredze lasot vai klausoties kādus svēto rakstu tekstus. Lietojot līdzību - Dievs ir ideāli sakārtots un absolūti brīvs esības veids. Varētu domāt - tad, kad ticīgais lasot vai klausoties tekstu, iegūst absolūtas brīvības un ideālas sakārtotības izjūtas, viņš ir atklājis Dieva atspoguļojumu.
- Bet kā tad ar rakstos iekļautām ētikas un morāles vērtībām?
- Rakstos ietvertā ētika un no tās izrietošās morāles vērtības veido cilvēcības pamatu.
- Kā saprast cilvēcību?
- Cilvēcība ir tā cilvēku savstarpējo attiecību daļa, kura nodrošina cilvēku sabiedrības eksistenci. Izzūdot cilvēcībai, sabiedrība kļūst par baru.
- Vai Dievs arī nav cilvēcība?
- Nezinu. Tas būtu pārāk vienkārši. Bet es ticu, ka Dievs it kā ir „cilvēcības pusē”.
- Vai tad Dievs ir „kāda pusē”?
- Es domāju, ka Dievs nav nevienā pusē. Dievs mūsu dzīvē izpaužas kā liktenis.
- Tātad Dievs pilnībā nosaka mūsu dzīvi, tas ir likteni!
- Tā daudziem gribētos, bet tā tas nav.
- Tu gribi teikt, ka Dievs nenosaka mūsu likteni?
- Jā un nē!
- Atkal jā un nē? Es piekrītu tiem, kuri apgalvo, ka ne matiņš nenokrīt no manas galvas bez Dieva ziņas.
- Mūsu eksistenci nosaka Dievs un vēl vismaz trīs dažādi nosacījumi.
- Vai tu nepārspīlē?
- Pirmkārt mūsu likteni nosaka pasaule, kurā mēs dzīvojam – saules, mēness un citu debess ķermeņu kustība, zemestrīces, vulkānu izvirdumi u.c.
- Vai tad Dievs nav radījis Visumu?
- Iespējams, Dievs ir radījis matēriju kā savu absolūtu pretstatu.
- Ko nozīmē „kā savu absolūto pretstatu”?
- Tas nozīmē, ka visas nedzīvās matērijas izmaiņas ir likumsakarīgas. Dažas no šīm izmaiņām var aprēķināt un prognozēt tūkstošiem gadu uz priekšu. Ja pieņem, ka Dievs ir kaut kas absolūti brīvs, tas ir kaut kas tāds, kurā likumsakarības neeksistē, tad ***pēc matērijas radīšanas Dievs vairs nav ietekmējis tās izmaiņu gaitu.*** Bet šie procesi ietekmē mūsu dzīvi, mūsu likteni neatkarīgi no Dieva.
- Kā tad matērija iedarbojas un mūsu likteni?
- Kā nejaušība. Nedzīvai matērijai nav kaut kādi „plāni” attiecībā uz cilvēka likteni. Tā vienkārši ir, un cilvēki ar šo faktu rēķinās.
- Tu teici, ka vēl esot vairāki apstākļi, kuri ietekmē mūsu likteni.
- Jā, un tas esi Tu pats, kas var daļēji ietekmēt un mainīt savu likteni ar savu izvēli.
- Varbūt tas bija Dievs, kurš lika man izvēlēties.
- Iespējams. To Tu nekad neuzzināsi, kurš tieši ir tavas izvēles cēlonis. Cilvēki savā dzīvē pastrādā bezgala daudz muļķību, vai par to visu atbildīgs ir Dievs? Ārkārtīgi ērta pozīcija!
- Vai tas ir viss, kas bez Dieva nosaka mūsu likteni?
- Vēl ir mūsu gars un dvēsele?
- Kas tie tādi?
- Atkal grūts jautājums. Cilvēks ir veidots no ***materiālās*** daļas – ķermeņa un ***nemateriālās*** daļas – gara un dvēseles. ***Gars un dvēsele ir tie mūsu nemateriālās esības veidi, kuri mūs saista ar Dievu.***

- Vai tad Dievs neiedarbojas tieši, bet caur starpniekiem?
- Gars un dvēsele arī ir cilvēka daļa, tikai nemateriāla. Arī Dievs nav materiāls, tāpēc domājams, ka tieši gars un dvēsele var mijiedarboties ar Viņu.
- Vai gars un dvēsele nav viens un tas pats?
- Domāju, ka nē. Gars vairāk ir saistīts ar mūsu prātu, ar domāšanu. Gars var būt radošs, vai arī kūtrs un slinks.
- Bet dvēsele?
- Dvēsele atspoguļojas kā sajūtas, tai skaitā izjūtas, kurās ir ietvers nemateriāls tikumiskais notikumu vērtējums. Piemēram, nezinu kāpēc, bet es jūtu, tas nebija labi...
- Kā tad gars un dvēsele ietekmē manu likteni?
- Lai arī garā un dvēselē var atspoguļoties Dievs, tomēr garam un dvēselei ir arī pašiem sava dzīve. Sevišķi dvēseliskās izpausmes var ietekmēt mūsu likteni.
- Kāpēc tieši dvēseliskās?
- Kā Tu jūties, kad esi laimīgs?
- Es jūtos labi.
- Un kā Tu jūties, kad esi nelaimīgs?
- Slikti, ļoti slikti!
- Labās un sliktās sajūtas nāk no dvēseles. Dvēsele grib labi justies. Ja cilvēkam ir nomāktība, skumjas vai apnīkums, tad dvēsele kliedz „iepriecini mani”. Un cilvēka prāts reizēm nespēj dvēselei pretoties, un iepriecina to kā nu māc – iet uz kino, hokeja spēlēm, lieto alkoholu vai narkotikas utt.
- Gribi teikt, ka dvēsele ir atbildīga par visām atkarībām?
- Ne kādā gadījumā! Pateicoties dvēselei mēs spējam dziļi just – mīlēt, ticēt. Līdzjūtību un cilvēcību veido dvēsele. Tāpēc dvēseli var raksturot kā baltu, gaišu, saulainu, vai arī kā samaitātu un bezjūtīgu.
- Vai Dievs arī tieši spēj ietekmēt mūsu likteni?
- Protams! Dieva ietekme uz mūsu likteni izpaužas kā nolemtība vai neizbēgamība.
- Bet kā var zināt, ka tas bija man nolemts?
- Tur jau ir tā „burvība”, ka to nekad nevar zināt, var tikai nojaust. Katrs var ielūkoties savā liktenī un padomāt par to, kas ir bijis viņam nolemts. Bet vai bija?
- Tad kuri ir tie apstākļi, kas var veidot manu likteni?
- Savu likteni Tu vari veidot pats ar savu gribu, gara un dvēseles izpausmēm. To arī veido materiālā pasaule, kurā tu dzīvo un protams - Dievs. Bez tam vēl ir citi cilvēki, sabiedrība, arī dzīvnieki, augi un mikroorganismi var izmainīt tavu likteni. Vai beigsim?
- Man ir vēl kāds jautājums, ja ir Dievs, vai ir arī Velns?
- Ja Tu ar jēdzienu Dievs izproti visu labo, bet ar Velns domā visu ļauno, tad Velns noteikti ir. Tikai šāds *dievs* un *velns* dzīvo cilvēkā, nevis ārpus tā.
- Tad Dievs manī ir labais, bet Velns - sliktais?
- Tu nesapрати! Dievs nav ne labs, ne ļauns, Viņš vienkārši ir. Labais un ļaunais atrodas cilvēkā. Vienkārši labo cilvēks sevī uzskata par Dieva dotu, bet ļaunums cilvēkā it kā nāk no Velna.
- Pie šīs tēmas vēl atgriezīsimies!
- Labi! Kā Tu vēlēties.

Trešā saruna Par ideāliem un laimi

- Par ko mēs runāsim šodien?
- Šodien mēs runāsim par laimi, par cilvēku laimes nosacījumiem. Kad Tu esi laimīgs?
- Tu mani samulsināji! Laimīgs es esmu tad, kad iegūstu kāroto mantu, kad mūsējie ir uzvarējuši basketbolā, kad pēc bargas ziemas parādās pirmie pavasara saules stari.... Es bieži esmu gan laimīgs, gan priecīgs.
- Gribi teikt, ka laimes un prieka sajūtām ir daudz un dažādas „sejas”? Tā tas ir! Bet ir kādi nosacījumi, kuriem realizējoties, jebkurš cilvēks ir laimīgs, varētu teikt „universāli” cilvēka laimes nosacījumiem.
- Vai tad eksistē kaut kādi „universāli” cilvēka laimes nosacījumi?
- Jā, un tie ir veseli divi. Pirmkārt, laimīgi ir visi cilvēki, kuri ir iemīļējušies un mīl.
- Vai nelaimīgs mīlētājs arī ir laimīgs?
- Protams, jo viņš mīl, kaut arī bez pretmīlas.
- Un kādi ir otri „universālie” cilvēka laimes nosacījumi?
- Laimīgi ir arī visi tie cilvēki, kuriem ir ideāli un viņi tiem tic.
- Ja varu izvēlēties, tad šodien gribētu runāt par mīlestību?
- Par mīlestību šodien nē.
- Kāpēc par mīlestību nē?
- Tāpēc, ka mīlestības jūtas, kuras veido cilvēka laimi, ir individuālas, savukārt ticība ideāliem var būt gan individuāla, gan kolektīva. Tāpēc šodien par ticību ideāliem.
- Labi. Man, piemēram, ir kāds mašīnas ideāls – PORSCHE. Tādu gan es gribētu iegūt!
- Esmu pārliecināts, ja Tu iegūtu PORSCHE Tu tiešām būtu laimīgs, bet šodien mēs runāsim par ticību ideāliem.
- Kur ir atšķirība?
- Atšķirība ir jēdzienā „ticība”. Ticība ideāliem ir cilvēku tieksme piepildīt kaut kādu augstāku ideju.
- Man arī reiz bija „augstāka ideja”. Kad gāju skolā, domāju, tad, kad notiek PSKP (Padomju Savienības Komunistiskā partija) kongress Kremļa kongresa pilī varētu visu to uzspirdzināt, un tad mēs varētu dzīvot brīvi, ilgi un laimīgi.
- Tev ir bijusi nosliece uz terorismu?
- Tās jau tikai bija tādas pusaudža iedomas.
- Bet, ja šādas iedomas pārvēršas realitātē, tad mēs esam, tur kur, šodien esam. Teroristi pašnāvnieki ir nopietna sērga visā pasaulē.
- Tā tas ir. Taču kur šeit laime, kuru Tu soli? Cilvēks ziedo savu dzīvību idejas vārdā, vai tā ir laime?
- Nezinu, bet domāju, ka viņš ir savā veidā laimīgs. Laimīgs, ka ir it kā pildījis Dieva gribu un tāpēc nonāks Viņam tuvāk.
- Un vai šī laime ir Dieva dāvana?
- Noteikti nē! Ja Dievs ir ideālas sakārtotības un absolūtas brīvības izjūta, tad terorists no Dieva atrodas tikpat tālu un vēl tālāk nekā ateists.
- Kāpēc? Lai veiktu terora aktu, ir jābūt sevī sakārtotam un viennozīmīgi pārliecinātam par savu ticību.
- Bet ne brīvam! Teroristi zina kā ir pareizi, un soda tos, kas dara nepareizi. Dievs nenosaka to kas ir nepareizi, kas nepareizi. Cilvēkiem pašiem jātiek ar to skaidrībā. Terorisms ir sava veida ziedošanās ideālu vārdā, bet šie ideāli ir izdomāti, tā nav „dieva griba”.

- Bet viņi ir laimīgi, jo zina, kā ir pareizi un ir gatavi ziedoties!
- Diemžēl mēs sarunu sākām ar negatīvu piemēru. Vispārinot, laimīgs ir katrs cilvēks, kuram ir kāds ideāls, un šis ideāla piepildīšanai viņš velta savu dzīvi.
- Nesapratu!
- Piemēram, Tu esi iegādājies zemes gabalu.
- Es nekad tā nedarītu!
- Labi! Kāds cilvēks iegādājies zemes gabalu, un cilvēkam veidojās vīzija, kā viņš varētu šo zemes pleķīti pārveidot – tur mājiņa, pie dīķa pirtiņa, tur sakņu dārzs, tur zālājs... Iemīlējies savā ideālā, cilvēks sāk to realizēt. Nav svarīgi kā šis stāsts beidzas, bet kamēr cilvēks tic savas idejas, sava ideāla piepildījumam, viņš ir laimīgs.
- Un kas tur slikts?
- Tur nekā slikta nav. Ir tikai prieks par cilvēka laimi, kuriem ir šādi vai līdzīgi ideāli. Taču, parasti, katra šāda laime beidzas brīdī, kad cilvēks to piepilda vai arī apzinās, ka nespēs piepildīt.
- Tātad, mūžīga laimes izjūta, kura sakņojas ticībai ideāliem nav iespējama, jo visi ideāli beidzas tos piepildot, vai arī tos nav iespējams piepildīt?
- Noteikti nē! Ir ideāli, kuri cilvēka dzīves laikā paliek mūžīgi.
- Kā teroristiem, kuri mirst savu ticības ideālu iedvesmoti?
- Ne tikai viņiem. Vienmēr ir bijuši cilvēki, kuri tic Dievam, tāpēc, ka viņi jūt - Viņš ir. (Un tāpēc neviens neticīgais nav jānogalina!)
- Vai tikai ticība Dievam kā ideālam var būt mūžīga?
- Diemžēl nē! Arī ticība kādiem sabiedriski politiskām ideāliem var būt mūžīga. Piemēram, vēl joprojām daudzi cilvēki mūsu valstī tic komunisma idejas nemaldīgumam. Ja viņi no šīs ticības atteiktos, tad justos tukši un nelaimīgi.
- Tad ar šo mēs varētu uzskatīt, ka tēma par laimi un ticību ideāliem ir izrunāta?
- Vēl nē!
- Kas tad vēl ir palicis?
- Visu laiku mēs runājam par atsevišķa cilvēka ticību ideāliem. Tikpat nozīmīga ir arī kolektīvā, jeb sabiedrības ticība ideāliem.
- Ar ko tad sabiedrības ticība ideāliem (idejām), atšķiras no atsevišķa indivīdu ticību tiem?
- Atsevišķa indivīda ticība saviem ideāliem ietekmē viņa rīcību, no kuras iegūst vai cieš tikai neliels skaits cilvēku. Kādas sabiedrības ticība ideāliem un uz šo ideālu bāzes veidota rīcība var ietekmēt daudzu citu sabiedrību dzīvi vai pat visas cilvēces likteni.
- Piemēram?
- Lūdzu! Sabiedrība, kura noticēja komunisma ideāliem, izmainīja praktiski visas pārējās pasaules cilvēku likteni.
- Bet cilvēki, kuri tic šiem ideāliem, ir laimīgi?
- Jā protams! Bet pēc tam...
- Ko nozīmē pēc tam?
- Praktiski visi šie ideāli ir sabrukuši. Cilvēki ir apjukuši un piekrāpti. Paliek tikai fanātiķi, kuri tic šiem ideāliem, līdzīgi musulmaņu fanātiķiem.
- Tātad ticēt kaut kādiem kopīgiem sabiedrības ideāliem ir slikti vai varbūt pat kaitīgi.
- Šāds spriedums ir nepareizs!
- Kā tā?
- Bez ticības kopīgiem ideāliem sabiedrība degradējas un iet bojā! ***Jebkurai sabiedrībai ir jābūt ideāliem, kuriem šī sabiedrība tic, un šī ticība šo sabiedrību vieno!***

- Nesapratu! Tikko tu teici, ka vienas sabiedrības tieksme realizēt savus ideālus var iznīcināt citu sabiedrību eksistenci (ar vai bez saviem ideāliem).
- Ja sabiedrībai nav savu garīgo ideālu, tā iet bojā vai arī tiek sašķelta, t.i. daļa sabiedrības pakļaujas citas sabiedrības idejām. Tieši šādi procesi valda mūsdienās Eiropā.
- Nevar būt! Eiropai ir savi ideāli - liberālisms. Piemēram, vispārēja labklājība, visu indivīdu līdztiesība, runas un vārda brīvība, cilvēktiesības utt.
- Bet trūkst ticības garīgiem ideāliem, jo tādu nav!
- Nav tiesa! Katrs cilvēks var ticēt, kam grib, vai arī neticēt nekam.
- Tieši tas jau ir šīs sabiedrības degradācijas pamatā. Eiropa nespēj piedāvāt garīgus ideālus, kuriem lielākā daļa iedzīvotāju varētu noticēt.
- Toties mēs – Eiropas Savienība spējam piedāvāt labklājības pieaugumu katram iedzīvotājam!
- Un Tu tam tici?
- Godīgi sakot, nē!
- Atgriezīsimies pie iepriekšējā – Eiropas sabiedrības degradācijas, kuru izraisa ticības trūkums kopīgām garīgām vērtībām.
- Bet vai vispār kādai sabiedrībai ir bijušas garīgas vērtības, kurām tā ir ticējusi?
- Tu joko. Kristīgā ideja apvienoja iedzīvotājus viduslaiku Eiropā un Bizantijā. Islams veidoja un vienoja musulmaņu pasauli, Budisma idejas – cilvēkus Āzijā. Uz šo un citu garīgo ideālu bāzes savā laikā veidojās stipras, saliedētas un uz attīstību orientētas sabiedrības.
- Kuras pēc brīža sašķēlās un karoja savā starpā vai uzbruka citiem.
- Karos un varmācībā nav vainojami garīgie ideāli, bet cilvēki, kuri tos izmanto saviem savtīgiem mērķiem, un tādejādi degradē.
- Atgriezīsimies mūsdienās. Vai garīgiem ideāliem, kuri spētu vienot sabiedrību, nodrošināt tās eksistenci un dot tai attīstības iespējas, ir jābūt tikai reliģiska rakstura?
- Nezinu, iespējams!
- Bet vai tad vēsturē nav bijušas citas alternatīvas?
- Ir bijušas, un pat vairākas. Piemēram, bija divi politisko ideju veidoti ticības ideāli – komunisma idejas Padomju Savienībā un fašisma idejas Vācijā. Savos „ziedu laikos” abas šīs valstis savā attīstības straujuma un sabiedrības saliedētībā pārspēja citas valstis pasaules. Bet rezultāts ir tāds, kādu mēs redzam šodien....
- Tu teici, ka ir vairākas...
- Jā ir! Ir uz nacionālās idejas bāzes veidota sabiedrības ticība ideāliem.
- Katra nacionāla valsts pauž šādus ideālus.
- Jā, bet šādiem ideāliem pietrūkst garīgās dimensijas. Spilgtākie šādu valstu piemēri ir ASV, kurā dominē Amerikas kā brīvākās, demokrātiskākās un varenākās valsts ideja un Krievija ar vēsturisko slavofilu ideju par Krievijas īpašo ceļu un misiju pasaulē.
- Bet Eiropas Savienība, kur meklējami Eiropas Savienība garīgie ideāli, kuri spētu vienot, saliedēt un attīstīt tās sabiedrību.
- Nezinu. Vai liberālisms vispār ir savienojams ar sabiedrības kopīgu ticību garīgiem ideāliem?
- Tu mani biedē!
- Tāds, protams, ir tikai mans viedoklis.
- Varbūt tomēr pameklēsim Eiropā tos tavus “garīgos ideālus”. Nozīmīgākais jēdziens Eiropas Savienības ideālu kontekstā ir cilvēktiesības. Varbūt tā ir ES garīgā ideja un ticības ideāls?

- Cilvēktiesības. Sadalīsim šo salikteni: cilvēktiesības jeb cilvēka tiesības. Cilvēka tiesības ir garīga vērtība, kura radās tai brīdī, kad cilvēks sāka sevi apzināt kā cilvēku. Taču tai brīdī radās vēl kāda garīga vērtība.
- Vēl kāda?
- Jā. Sabiedrības tiesības. Individīda un sabiedrības attiecībām ir gara vēsture, un mūsdienās garīgums no šo attiecību procesa praktiski ir izslēgts.
- Kas tad nosaka indivīda un sabiedrības attiecības?
- Likums!
- Tas jau ir labi, jo viss notiek likumīgi.
- Likums ir akls. Likums nosaka mūsu dzīvi, bet tam nav ne gara ne dvēseles. Likums nevar būt par pamatu ticības ideāliem.
- Kam tad vajadzētu noteikt indivīda un sabiedrības attiecības?
- Tikai ticība vieniem un tiem pašiem ideāliem var veidot taisnīgas attiecības starp indivīdu un sabiedrību.
- Bet, ja indivīds tic vieniem ideāliem, bet sabiedrība citiem?
- Tad ir konflikts un taisnīgas attiecības nav iespējamās.
- Arī tiesā nē?
- Šādos gadījumos tiesas lēmums vieniem ir taisnīgs, otriem netaisnīgs, arī tad, ja tas ir likumos balstīts.
- Ko darīt?
- Taisnīgums ir sarežģīts jēdziens. Tas lai paliek citai sarunai.

Ceturtais saruna Par informāciju

- Tu visu laiku uzsver „dzīvs” un „nedzīvs”. Kur ir atšķirības?
- Dzīvais piedzimst, dzīvo un mirst. Nedzīvais nedzimst, nedzīvo un nemirst, tas eksistē, kamēr tas pamazām iznīkst vai kāds to iznīcina.
- Nesapratu!
- Nu, piemēram, krēsls. Krēslu uztaisa kāds meistars. Tas eksistē istabā un pēc tam bēniņos atkarībā no nepieciešamības. Cik ilgi? Kamēr ķirmji to saēd vai arī kāds, uzskata, ka tas ir krāms un sadedzina. Beigas.
- Tā ir nedzīvā pasaule. Bet dzīvā?
- Piemēram, pelīte. Pelīte piedzimst no pelītes māmiņas (nekādā gadījumā ne no kaķa vai suņa māmiņas). Atšķirībā, no krēsla, tā cīnās par savu eksistenci, un mirst kāda „nagos” vai retāk no vecuma.
- Vai vēl ir kādas atšķirības starp dzīvo un nedzīvo pasauli?
- Piedzimt, dzīvot un mirt - tas ir dzīvības ārējais veidols. Bet dzīvības būtiskākā atšķirība ir spēja radīt un izmantot informāciju.
- Tu domā to, kura ir datoros.
- Arī to.
- Bet dators taču ir nedzīvs?
- Dators ir nedzīvs, bet datoru ir radījis cilvēks, izmantojot savu garīgo un intelektuālo informāciju.
- Tu gribi teikt, ja nebūtu cilvēku, tad datori paši nespētu sevi radīt un attīstīt?
- Jā, ja nebūtu cilvēku, tad nebūtu arī datoru.
- Bet saki man, kurš gudrāks, dators vai cilvēks?
- Tas ir tāpat, kā nevar pateikt, kurš ātrāks – zirgs vai mašīna. Ja Tu domā šahu, tad, protams, dators spēs uzvarēt jebkuru šahistu, taču programmas, kuras spēj analizēt visus iespējamus figūru gājienus, ir uzrakstījis cilvēks.
- Tātad, bez cilvēka dators nebūtu nekas?
- Tieši tā. Bet mēs runājam par informāciju vispār. Ko tu saproti ar jēdzienu „informācija”?
- Tas taču ir tik vienkārši! Tie ir burti, vārdi, teikumi.
- Burti, vārdi, teikumi ir kodējama informācija.
- Kodējama! Ko tas nozīmē?
- Tas ir tāpat kā datorā. Tava kodus formējošā sistēma (smadzenes) veido kodus – vārdus un teikumus, bet manējā – kodus uztverošā sistēma (arī smadzenes), tos atpazīst, un, cerams, saprot tos tā, kā tu esi tos domājis.
- Nu beidz! Ja es saku, ka mūsējie hokejā uzvarēja 3:0, tad mūsējie tieši tā arī uzvarēja.
- Bet ja tu saki „mani jaunie kaimiņi ir vienreizēji cilvēki”, kā man to saprast?
- Tā arī saproti – „vienreizēji cilvēki”! Tu zini, ka man patīk emocionāli izteikties.
- Te arī sākās problēmas!
- Kādas problēmas?
- Vai Tavas emocijas arī ir informācija?
- Ļauj padomāt. Protams, manas emocijas arī ir informācija.
- Bet kur šeit kodi?
- Jo vairāk emociju, jo vairāk kodu!
- Tas it kā ir Tev, bet man? Reizēm mūsu „emocionālie kodi” ir uz vienas „frekvences” vai viena „viļņa”, un es spēju saprast Tavas emocijas. Bet reizēm, Tavas emocionālās izpausmes man ir nesaprotamas.

- Tad emocijas nav informācija, tie ir kaut kas līdzīgs viņiem!
- Tieši tā! Emocijās un jūtās ir kaut kas līdzīgs viņiem. Bet vai viņos arī nav ietverta informācija?
- Tu to jautā man?
- Domāju ir iespējams cits variants. Emocijas, sajūtas un jūtas ir nekodējama informācija.
- Ko nozīmē nekodējama informācija?
- Tā ir informācija, kuras jēgu nevar viennozīmīgi izteikt un uztvert kodētā formā.
- Visu var izteikt kodētā formā?
- Tu teici, ka esot bijis uz „Pērkona” koncertu. Nu kā?
- Zini, forši! Lai gan viņi nav vairs „pirmā svaigums”, bet kas par atdevi! To nevar aprakstīt!
- Nu redzi – Tu savu emocionālo un savu jūtu informāciju izteici jēdzienos, kurus pats viennozīmīgi nespēj izteikt kodos. Kā lai es saprotu to, ko tu pats nespēj aprakstīt?
- Bet Tu pacenties!
- Labi, es pacentīšos! Ir informācija – emociju, jūtu, sajūtu un izjūtu, kuru nav iespējams kodēt. Šādu informāciju cilvēki izsaka līdzībās.
- Tu domā dzejniekus: „Mīlestība divreiz neatnāk, mīlestība mūžā ir tik viena...” un tā tālāk?
- Mēs visi nekodējamo informāciju izsakām pārnestā nozīmē, metaforās.
- Vai vēl ir kādi kodi, kuros cilvēki izsaka savu iekšējo nekodējamo informāciju?
- Protams. Mūzika ir jūtu informācija, kura ietverta kodētās skaņās, un katrs, kurš šīs skaņas atskaņo, tajās var ielikt savas izjūtas. Gleznotājs savā darbā iekodē savas izjūtas. Katrs, kurš grib šajā darbā dziļi ielūkoties, arī iegūst izjūtas – savējās, kuras ir līdzīgas vai varbūt pilnīgi pretējas tām izjūtām, kurās šis darbs tapa. Tu savas laimes vai nelaiemes izjūtas arī izsaki kaut kādos kodos – mīmikā, žestos, utt..
- Kāpēc tā?
- Vēlreiz! Emociju, jūtu, sajūtu un izjūtu informācija nav kodējama. Tā ārpus Tevis neeksistē! Ārpus tevis var eksistēt tikai šīs informācijas nosacīts kodēts atspoguļojums.
- Kur nekodējamā informācija eksistē, un kā tā rodas?
- Tad mums jāatgriežas pie sākuma, pie tā, kādas ir dzīvo radību atšķirības no nedzīvās pasaules.
- Dzīvība dzimst, dzīvo un mirst.
- Tieši tā. Bez tam, dzīvība spēj producēt informāciju. Nedzīvā pasaule to nespēj.
- Kur dzīvība varēja iegūt šādas spējas?
- Zeme eksistē daudz ilgāk nekā dzīvība. Kur šai nedzīvajā pasaulē varēja rasties kaut kas tāds, kura eksistences pamatā ir informācija?
- Vai tad cilvēku, dzīvnieku, augu un mikroorganismu eksistenci nosaka informācija?
- Protams! Daļu no šīs informācijas mēs saucam par ģenētisko informāciju.
- Es dzirdēju, ka daudzi domā, ka šī ģenētiskā informācija ir atlidojusi no kosmosa.
- Varbūt! Bet kur kosmosā varēja rasties kaut kāda kodējama informācija? Mums atpazīstamajā kosmosā visa mainība ir atbilstoša fizikas likumsakarībām (ja tā nebūtu, tad mēs nevarētu aprēķināt planētu kustību un prognozēt izmaiņas visumā).
- Nu un tad! Vai tad dzīvības radītās izmaiņas nav likumsakarīgas?
- Ir un nav.
- Kā to saprast?
- No vienas puses, katrs dzīvs organisms ir vides sastāvdaļa, un viņš „uzvedas” atbilstoši vidē eksistējošiem nosacījumiem.
- Bet no otras puses...

- Dzīvais organisms var „uzvesties” neadekvāti, t.i. ignorēt vidē eksistējošos nosacījumus, un neprognozējami izpausties.
- Paskaidro!
- Vai Tu esi dzīvs?
- Tu mani apvaino!
- Tad klausies: piemēram, Tev ir jāiet uz darbu, bet Tu vienkārši neaizej.
- Ar mani, tā nevar būt! Ja man jāiet uz darbu, tad es eju.
- Nu labi, ar Tevi nē, bet ar kādu citu varētu tā būt?
- Ar citu varētu. Un kāpēc viņš uz to darbu neaizgāja.
- Tāpēc ka viņš pieņēma lēmumu: „Šodien uz darbu neiešu, nav noskaņojuma, un viss”.
- Un kas no tā mainās?
- Viņš pats pieņēma lēmumu un rīkojās neadekvāti vides (sabiedrības) noteikumiem. Nedzīvā pasaule „patī lēmumus nepieņem”, tā mainās atbilstoši vidē eksistējošām likumsakarībām.
- Nesaprotu ko tu gribi pateikt!
- Gribēju pateikt to, ka atšķirībā no nedzīvās pasaules, dzīvo organismu izpausmes (uzvedība) daļēji ir atkarīgas no viņu iekšējās informācijas.
- Tai piemērā „par neiešanu uz darbu” bija runa par cilvēka izvēli. Labi es iedomājos, ka dzīvnieki arī reizēm izvēlas kā rīkoties, bet vai tad augi arī to spēj – izvēlēties to kā uzvesties savā eksistences vidē?
- Augi neizvēlas. Augu „personīgā” attieksme pret vidi, kurā viņi dzīvo, ir ietverta potenciālā mainīties līdz ar vides izmaiņām, ko mēs saucam par pielāgošanos apstākļiem.
- Bet kā tas viss, par ko Tu te runā, varēja uz Zemes rasties?
- Ir bezgala daudz teoriju, bet, pagaidām nevienas, loģiski pamatotas nav.
- Un ko tu pats domā?
- Domāju, ka dzīvības informācijai nebija iespējas rasties bez Dieva līdzdalības.
- Kāds Dievam ir sakars ar informāciju, tai skaitā kodējamo? Sevišķi ja ņem vērā Tavu pieņēmumu, „Dievs ir absolūti brīvs un ideāli sakārtots”!
- Tad atkal iziesim no pretējā. Nedzīvajā matērijā nav informācijas, un tā pati nespēj producēt informāciju....
- Pagaidi! Katrā akmenī, katrā ūdens pilienā ir informācija...
- Katrā akmenī, katrā ūdens pilienā ir tikai tāda informācija, kuru mēs spējam „nolasīt”, t.i. izzināt.
- Labi turpini.
- Tātad, izejot no pretējā, ja nedzīvā matērija pati nespēj producēt nekādu informāciju, tad Dievs - tā ir esības forma, kurā *eksistē jebkura iespējamā informācija*, tai skaitā informācija, kuru mēs atpazīstam, kā kodētu.
- Kā to saprast? Tu teici Dievā nav kodu, Viņš ir ideāli sakārtots un absolūti brīvs! Bet kodī - tā ir kārtība...
- Ja Dievu ir grūti saprast, tad šo manu izteicienu vēl grūtāk! Pieņemu, ka toreiz Dievs „atbrīvoja kaut ko no sevis”, lai nedzīvajā matērijā rastos informācijas kodi.
- Atvaino! Tu gribi teikt, ka vispirms bija informācija un tikai tad dzīvība?
- Nezinu. Kas bija vispirms – vista vai ola?
- Nu, ola!
- Bet, lai rastos ola, ir jābūt vistai!
- Nu, tad vista.
- Bet, lai rastos vista, ir jābūt olai!
- Tu tagad visu saputroji, tas viss ir pārāk sarežģīti.

- Ja būtu vienkārši, tad mums jau pietiekoši daudz arī par dzīvības rašanos būtu zināms.
- Labi, atgriezāties pie tavām hipotēzēm.
- Pieņemu, ka kaut kur materiālajā Visumā, iespējams uz Zemes, kādas molekulas bija sakārtojušās tā, lai Dievs tur varēja „ievietot informāciju”.
- Kas bija tās molekulas?
- Domāju, ka pirmkārt ūdens, jo pamatā mēs sastāvam no ūdens. Kā mēs zinām, ūdens var būt „dzīvs”, t.i. veselīgs vai „nedzīvs” t.i. neveselīgs, utt.
- Varbūt sīkāk, par „dzīvo un nedzīvo ūdeni”...
- Diemžēl, tēmā „dzīvais un nedzīvais ūdens” neesmu iedziļinājies.
- Labi! Kam vēl bija jābūt tai ūdenī?
- Savienojumiem, kuri spētu norobežoties.
- Tas ir kā?
- Tas ir norobežot vienus ūdens molekulu veidojumus, no citiem.
- Zini, man tas ir par sarežģītu. Labāk pāriesim pie Tava otrā nosacījuma – par informācijas ievietošanu, kas bija tā „informāciju”, kuru Dievs ievietoja šajā dzīvības eksistencei atbilstoši sakārtotajā matērijā?
- Nezinu. Skatoties uz dzīvo matēriju, varētu domāt par četrām pamatvērtībām – dzimt, vairoties, mirt un barot citus dzīvos organismus.
- Skarbi.
- Es Tev piekrītu, bet, domāju, ka nākošajās sarunās mēs pie šīs tēmas atgriezīsimies.

Piektā saruna Par taisnīgumu

- Zini, vakar es piedzīvoju netaisnību!
- Netaisnību? Kur un kā?
- Biju novietojis mašīnu pie tā kantainā lielveikala.
- Gandrīz visi lielveikali ir kantaini.
- Neizliecies! Tu jau zini, pie mūsējā. Bez maksas tur stāvēt var vienu stundu. Nāku atpakaļ un redzu - šis jau fotografē un tūlīt līmēs paziņojumu.
- Tad tu nokavēji.
- Praktiski ne, jo bija tikai trīs minūtes pāri laikam (veikalā aizkavēja draugs ar savām runām). Es viņam saku – „es jau nāku”. Bet viņš „Jūsu bezmaksas stāvēšanas laiks ir beidzies”. Es viņam „Bet esiet taču cilvēks!”. Viņš „Tā visi saka, bet likums paliek likums”. Tad es pateicu viņam dažus nevajadzīgus vārdus un dabūju maksimāli iespējamo sodu. Tam cilvēkam nebija sirds.
- Bet mašīnas stāvēšanas laiku Tu biji pārkāpis, un no juridiskā viedokļa viss ir likumīgi.
- No juridiskā varbūt jā! Bet no cilvēciskā tas nebija taisnīgi. Tam cilvēkam nav sirdsapziņas.
- Nu tad parunāsim par taisnīgumu.
- Labi! Vai taisnīgums ir morāls vai juridisks jēdziens?
- Gan morāls, gan juridisks.
- Ar kuru sāksim?
- Ar juridisko taisnīgumu. Ja runa ir par taisnīgumu juridiskā izpratnē, tad it kā visu nosaka likumi. Dažādu instanču tiesās taisnīgumu iztiesā it kā atbilstoši likumam un nosaka to, kuram no strīdniekiem ir taisnība.
- Tas taču ir brīnišķīgi! Bet kāpēc Tu divreiz, attiecībā uz tiesisko taisnīgumu, lietoji „it kā”....
- Tas ir brīnišķīgi līdz tam brīdim, kamēr tev pašam tas nav jāmeklē tiesās.
- Kāpēc?
- Tāpēc, ka totalitārā valstī likumus reizēm var neņemt vērā un „taisnīgais tiesas spriedums” ir klaja netaisnība...
- Bet demokrātiskā?
- Demokrātiskā valstī likumi ir tā samudžināti, ka daudzus strīdus var iztiesāt ļoti atšķirīgi. Reizēm tiesa vienkārši nenotiek.
- Kāpēc?
- Tāpēc, ka nav ievērota „procesuālā kārtība”, atbildētājs “īstajā brīdī” it kā ir saslīmis, utt.
- Ko tas nozīmē?
- Piemēram, kāds nepareizi ir uzrakstījis kādu „papīru” vai kāds cits ir dabūjis citu “papīru”, kurš attaisno viņa neierašanos tiesā, un procesu var izstiept tā, ka neviens vairs neatceras, par ko viņi tiesājas.
- Tu joko! Tas nevar būt! Nevar būt, ka tiesa nenotiek tikai tāpēc ka kaut kādi „papīri” nav kārtībā.
- Diemžēl, tā ir ļoti izplatīta prakse meklēt jebkuru kļūdu pretējās puses „papīros”.
- Labi! Ja viss ir kārtībā un tiesa notiek, vai tiesnesis ir tas, kurš nosaka, kuram strīdā ir taisnība?
- Reizēm tiesnesis, bet daudz biežāk tie ir advokāti...
- Saki, kur dabūt labu advokātu, lai prāvu iztiesātu man par labu?

- Jautājums nav gluži precīzs. Jautājums ir, kur dabūt tik lielu naudu, lai dabūtu tik labus advokātus. Bez tam, mēs runājam par taisnīgumu, bet Tu pārgāji uz citu līmeni „kā uzvarēt tiesā, neatkarīgi no tā, vai Tu esi, vai neesi vainīgs”!
- Tev taisnība. Tad tiesā taisnīgumu vari nemeklēt?
- Šoreiz Tu pārspilē! Tiesās lielā daļa spriedumu var saskatīt zināmas taisnīguma pazīmes. Bet nozīmīgai daļai spriedumu ir grūti saprast „kā to varēja dabūt gatavu”.
- Pēc Tava izteiciena man radās veseli divi jautājumi!
- Nu tad pēc kārtas!
- Pirmais, ko nozīmē „var saskatīt taisnīguma pazīmes”?
- Jautājums ir par to, kas taisnīgumā ir primārais – likumi vai morālās vērtības. Manā izpratnē „taisnīgums”, pirmkārt ir morāls jēdziens un tikai tad tiesiski.
- Tad tagad par morālo taisnīgumu.
- Par morālo taisnīgumu vēlāk. Kāds bija Tavs otrais jautājums?
- Tu teici „nozīmīgā daļā spriedumu ir grūti saprast kā to varēja dabūt gatavu”. Kā to saprast?
- Šeit es domāju to, ko sauc par „necaurspīdīgām, novilcinātām utt. tiesām”. Pretrunas likumos paver negodīgiem cilvēkiem praktiski neierobežotas iespējas tos interpretēt principiāli atšķirīgi. Zini, ja es iedziļināšos, tad iestigšu „tiesību purvā”.
- Kas ir „tiesību purvs”?
- Tas ir tāds „tiesību informācijas lauks”, kurā viss balstās uz kaut kad pieņemtiem likumiem, kurus pretstatot vienus otriem, tiesa pieņem lēmumus.
- Bet tas taču ir labi. Likumus taču pieņem ievēlēti deputāti....
- Bet vai deputāti pieņem lēmumus domājot par valsti un sabiedrību? Daudz ir zināmu faktu, kad viena frakcija, vienojoties ar citām, pieņem likumu, kurš izdevīgs attiecīgās frakcijas sponsoriem. Un ko tad tiesas var izdarīt, ja ir tāds „likums”.
- Zini, tas ko Tu saki, izklausās pēc manas tantes Marijas stāstiem par to kas notiek Saeimā un valdībā....
- Tieši tāpēc beigsim. Labāk atgriezīsimies pie tēmas par „morālo taisnīgumu”.
- Kas, tas tāds ir?
- Morālo taisnīgumu veido kāda cilvēka vai cilvēku grupas rīcības tikumiskais novērtējums.
- Vai morālais taisnīgums arī balstās uz Saeimas likumiem un tikumības / netikumības pakāpi nosaka tiesa?
- Paldies dievam, nē!
- Kas tad to nosaka?
- Sabiedrība.
- Vai varētu konkrētāk.
- It kā visi un neviens.
- Tad jau morālais taisnīgums ir kaut kas stipri izplūdis.
- Tieši tā! Jo plašākās robežās svārstās sabiedrības izpratne par morālām vērtībām, jo vairāk izplūdis ir atsevišķa notikuma tikumiskais vērtējums.
- Un kā ir šobrīd ar sabiedrības izpratni par morālām vērtībām?
- Tās ir tik ļoti izplūdušas, kā vēl nekad.
- Vai tu nepārspilē. Tikumības jēdziens vienmēr ir bijis stipri izplūdis.
- Noteikti nē! Vēsturiski morālais taisnīgums bija cieši saistīts ar reliģiju. Bija laiki, kad tikumība tika pārspīlēta.
- Nevar būt!
- Pēc izvirtušās franču monarhijas XVI gadsimtā, daudzās valstīs sabiedrībā sāka dominēt puritānisms.
- Kas tas tāds?

- Tas ir sabiedrības dzīvesveids, kurā dominē precīzi definēti tikumi. Katrs, kurš kaut nedaudz atkāpjas no šim tikumiem, tiek izraidīts no sabiedrības.
- Un vai šodien mēs atkal nevarētu tāpat?
- Tu smeijies! Atvērtā sabiedrībā vienotas morālās vērtības un tikumus nav iespējams realizēt.
- Es tā padomāju, ja jau mūsdienu sabiedrībā morāles vērtības ir tik izplūdušas, tad kāda man daļa, ka daži uzskata manu rīcību par amorālu?
- Tik tiešām šodien tā tas arī ir. Kā saka: „Suņi rej, bet karavāna iet tālāk”. Vienīgais jautājums, uz kuriem viņa iet?
- Vēl viens jautājums: saki vai tiesiskais taisnīgums un morālais taisnīgums nekad nav savstarpēji saistīti?
- Protams, ka ir! Par patiesi taisnīgu tiesas spriedumu var runāt tikai tad, ja tiesiskais taisnīgums tiek akceptēts arī kā morālais taisnīgums.
- Lūdzu paskaidro!
- Ja sabiedrība likumu prasības uzskata par taisnīgām. Piemēram, cilvēks zadzis, un tiesa viņam piespriež tādu sodu, kuru sabiedrība akceptē.
- Tā nu visi to akceptēs!
- Tev taisnība. Nekad visiem nebūs vienāds viedoklis. Bet es runāju par ideālu....
- Man draugs reiz teica, ka vienreiz dzīvē viņam ir laimējies. Viņš pirmais uzzinājis, kur plānota lielā maģistrālā šoseja, un viens no pirmajiem paspējis tur uzpirkt dažus zemes gabalus. Smaidot viņš izteicās - Toreiz gan es “uzvārījos”!. Kur te tiesiskais taisnīgums, kur morālais?
- Ar tiesisko taisnīgumu viss ir kārtībā. Bet par morālo taisnīgumu nerunāsim. Tā ir „biznesa morāle”, kurai ar morāli nav nekā kopīga.
- Tu gribi teikt, ka biznesam nav morāles?
- Starp biznesa morāli un tiesiskumu var likt vienlīdzības zīmi, jeb biznesa morāle sakņojas tiesiskumā.
- Ja tiesās tikai reizēm var gūt taisnīgumu, tad saki man, kur „taisnīguma būtība dzīvo”?
- Tu uzdevi vienu no grūtāk atbildamajiem jautājumiem.
- Kāpēc?
- Tāpēc ka taisnības izjūta „dzīvo cilvēkā”, un loģiskie spriedumi, likumi un lēmumi tikai reizēm sakrīt ar cilvēka individuālo taisnīguma un godīguma izjūtu.
- Tad katrs cilvēks veido savu individuālo taisnīguma izjūtu?
- It kā „jā” un it kā „nē”.
- Tu atkal gribi mani ievilkt līdzībās un nenoteiktībā! Kāpēc katram atsevišķam cilvēkam nav sava individuāla taisnīguma izjūta?
- Kaut vai tāpēc ka viņš ir to „piesavinājies” no citiem.
- Kā tā?
- Cilvēkam piedzimstot viņā neeksistē izpratne par to kas labs, kas slikts. Izpratni par to, kas labs, kas slikts, kas taisnīgs, kas netaisnīgs mazais cilvēciņš iegūst, dzīvojot ģimenē, starp cilvēkiem.
- Bet iedzimtības faktors, piemēram, tieksmes uz alkoholismu vai kleptomāniju?
- Tas ir „sliktais ģenētiskais mantojums”, bet cilvēka spēkos ir šīs dziņas vai nu apspiest, vai padosies tām. Ņem vērā, ka ir arī tā sauktais „labais ģenētiskais mantojums”, kuru cilvēks reizēm neizmanto.
- Labi, godīguma un taisnīguma izjūtas mazajam cilvēkam veido sabiedrība. Bet sabiedrība, kurā apgrozās mazais cilvēks, ir tik dažāda – ģimene, bērnudārzs, skola, iela, masu informācijas līdzekļi, un kur nu vēl iespējas izmantot datoru....

- Pārāk lielais „viedokļu plurālisms”, veidojot jauna cilvēka morālo vērtību sistēmu, ir viena no lielākajām mūsdienu sabiedrības problēmām. Šodien cilvēks par cilvēku veidojas sabiedrībā, kurai nav vienotas izpratnes par morālām vērtībām, tātad par taisnīgumu.

- Nu un tad? Vai tad visiem sabiedrības locekļiem ir jābūt vienānai izpratnei par morālām vērtībām?

- Noteikti nē! Mainoties sabiedrībai, mainās izpratne par morāli un tikumības izpratni, taču šādas izmaiņas nedrīkst būt pārāk straujas un novest pie diametrāli pretējas izpratnes par to kas ir labs, kas slikts.

- Tu gribi teikt, ka pārāk lielais plurālisms tikumu interpretācijās noved pie apjukuma cilvēku morālo vērtību sistēmā?

- tieši tā!

- Kā tas izpaužas?

- Ir dažādi varianti! Cilvēks, kurš apjucis labā un sliktā izpratnē, pieņem tās morālās vērtības, kuras attiecīgā momentā ir populārākas vai arī ir morāles „hameleons” - mājās ir viens cilvēks, skolā cits, bet uz ielas, starp draugiem pilnīgi cits... Vēl variants: morālo vērtību nihilists, kurš morālās vērtības iedala pēc tā, vai tās viņam attiecīgajā momentā ir izdevīgas. Ir arī tā sauktie „tiesiskās morāles cilvēki”, kuri paziņo – viss, kas ar likumu nav aizliegts, ir atļauts. Pēc principa: „ja jūs man ko pārmetat, tad kur tas ir rakstīts?”. Un visbeidzot cilvēki, kuri „ar varu” grib mainīt šī sabiedrības morāli.

- Tu domā teroristus. Tu gribi teikt, ka šī nekonkrētā morālo vērtību sistēma ir „augšne” terorismam.

- Tai skaitā arī viņus. Iedomājies dziļi ticīgu musulmaņu ģimeni, kura kā bēgļi vai viesstrādnieki ir ieradušies kādā Eiropas valstī, piemēram, Anglijā, Francijā, Vācijā vai Beļģijā. Viņu atvasēm ir jāiet skolā – angļu, franču, vācu vai beļģu. Bērniem mājās tiek audzinātas musulmaņu vērtības, bet skolā un masu informācijas līdzekļos tiek teikts pilnīgi kaut kas cits.

- Tu vari konkretizēt.

- Labi! Piemēram, skolā runā par dzimumu līdztiesību, bet mājās ir stingra kārtība, tēvam savi pienākumi un tiesības, bet mātei savas. Skolā runā par citādajiem, piemēram, homoseksuāļiem un viņu tiesībām, bet mājās tas ir absolūts „tabu”.

- Tu gribi teikt, ka tas viss iedragā jauniešu psihi un izpratni par morālo vērtību sistēmu?

- Protams. Un šie cilvēki saprot, ka viņiem piedāvā dzīvot sabiedrībā, kurai faktiski nav morāles.

- Pagaidi, es kaut ko nesapratu. Tu gribi teikt, ka sabiedrībai, kurā mēs dzīvojam nav morālo vērtību?

- Kā uz to skatās....

- Nesapratu?

- Rietumu sabiedrībai trūkst kopīgas morālo vērtību sistēmas, pēc kuras var izvērtēt dažādus sabiedriski politiskos procesus un citus notikumus.

- Un kāpēc tādas nav?

- Tāpēc, ka katram atsevišķam indivīdam ir sava morālo vērtību sistēma. Lai sabiedrība nodrošinātu savu „ilgtspējīgo” eksistenci, tās locekļiem, pirmkārt ir jābūt līdzīgām garīgām vērtībām, kuras sastāvā ietilpst arī morāle, kura veido cilvēka izpratni par tikumisku vai netikumisku rīcību. Bet, tā kā rietumu sabiedrībā indivīdi ir veidojošies ģimenēs ar principiāli atšķirīgu attieksmi pret rietumu vērtībām, tad uz kopīgām garīgām un morālām vērtībām ir lieki cerēt.

- Bet kurš un kā var veidot vienotu morālo vērtību sistēmu rietumu sabiedrībā un no tās izrietošo taisnīguma izpratni?
- Tad man jāatgriežas pie jautājumiem, kurus es tieši vai netieši risinu katrā mūsu sarunā.
- Tu domā Dievu?
- Jā! Mana pārliecība ir un paliek nemainīga: cilvēks kļuva par cilvēku brīdī, kad viņš sajuta Dieva klātbūtni, t.i. bez tā ko viņš redz, dzird, saož un satausta ir vēl kaut kas tāds, ko viņš, neredz, nedzird, nesaož un nevar sataustīt.
- Kāds te sakars ar morālām vērtībām?
- Tai brīdī, kad dzīvniekā, cilvēka priekštecī, sāka veidoties cilvēks, viņš pirmkārt intuitīvi sāka atšķirt, ka kaut kas ir labs, bet kaut kas ir slikts.
- Un Dievs to viņam pateica?
- Nē. Viņš sajuta, ka kaut kas ir lielāks par viņu, un ar To ir jādzīvo saskaņā.
- Un ja nedzīvo saskaņā?
- Tad notiek, tā kā notika, notiek un notiks.
- Atkal nesapratu.
- Nav vēsturē piemēru, kad sabiedrība, kura ignorē morālās vērtības, kuras, starp citu, pati ir formulējusi, spētu ilglaicīgi pastāvēt.
- Bet vai mūsu sabiedrībai ir morālās vērtības, kuras tā ir formulējusi un ignorētu?
- Atgādināšu vēlreiz: ja runa ir par rietumu definēto morālo vērtību tiesisko regulējumu, tad, viss ir kārtība. Bet, ja runa ir pēc būtības par morāles un tikumības izpaušmēm, tad mēs esam katastrofas priekšā.
- Katastrofa. Viens no šodien populārākajiem terminiem.
- Termins ir „vienkārši populārs” tik ilgi, kamēr katastrofa nenotiek ar tevi pašu.
- Vai Tu esi redzējis tādu katastrofu?
- Jā. Tas bija PSRS sabrukums. Toreiz, vēl 2 gadus pirms sabrukuma (1988. gadā) neviens tam neticēja, bet pēc tam.... Izmantojot dialektiskā materiālisma jēdzienu, „ja ir nobriedusi situācija”, tad viss notiek ļoti ātri...
- Tu domā par mums?
- Tai skaitā...
- Kā izvairīties no tā? Vai ir iespējas?
- To es nezinu. Iespējams, ka nav. Tēlaini izsakoties - to, ko vieni cilvēki „sastrādājuši” šodien, citiem cilvēkiem būs „jāatbild” rīt!
- Vai tas ir taisnīgi?
- Bet vai taisnīgi ir ignorēt morālās vērtības, kuras izriet no Dieva?
- Zini, šodien beigsim. Esmu noguris no Taviem „pārāk pareizajiem” spriedumiem.

P.S. Tai vakarā viņš atnāca vēlreiz. Vispirms viņš bija izlasījis publikācijas par noklausītajām sarunām „Rīdzenē”, tad vēl redzējis TV raidījumu.... Ja es teiktu, ka viņš plosījās, tas būtu maigi teikts. Ik palaikam bija dzirdama frāze „kā tas var būt, ka tādi cilvēki ir un viņiem par to nekas nav”. Mēs runājām visu nakti. Es viņam skaidroju, ka tas nav tik vienkārši. Tad atgādināju, ka viņš pats pirms pāris gadiem saņēma izdevīgu pasūtījumu savai firmai, pateicoties vienam no “tiem”. Viņš pamazām nomierinājās, un prom ejot teica ”Tā jau laikam tas ir....”.

Sestā saruna Par ziedojumiem un ziedošanos

- Vai zini, kura ir mana mīļākā Raiņa luga? Tā ir „Spēlēju, dancoju”.
- Kāpēc tieši „Spēlēju, dancoju”?
- Tāpēc, ka lugā ir runa par ziedošanos, par to, ka „ziedojums paša rokas”.
- Nesapratu!
- Redzi, cilvēki vienmēr ir ticējuši dieviem un dievībām. Un, ja ir kaut kas tāds, kas varenāks par viņu, tad jāmēģina „nodibināt kontaktus ar Viņu, ar to nezināmo un varenāko”. Visās kultūrās, sākot ar pirmatnējām līdz attīstītākajām antīkajām kultūrām Senajā Ēģiptē, Grieķijā vai Romā, cilvēki kontaktu ar dieviem mēģināja realizēt „atpērkoties”.
- Ko nozīmē „atpērkoties”?
- Tie ziedoja, upurēja dieviem vērtīgāko kas viņiem ir – pārtiku, apģērbu, rotas lietas u.c.
- Kas ir „u.c.”?
- „U.c.” nozīmē citu cilvēku dzīvības, ne savējās. Tie bija ienaidnieki, karā sagūstīti karavīri. Bija arī izņēmumi. Valdnieks bija ar mieru ziedot savu bērnu, lai tikai dievi viņam būtu labvēlīgi.
- Nevar būt!
- Var gan! Piemēram, kāds valdnieks upurē savu mīļoto meitu, lai tikai gūtu uzvaru.
- Kur kaut kas tāds ir noticis?
- To aprakstījis sengrieķis Eiripīds savā traģēdijā „Ifigēnija Aulīdā”.
- Tas jau tikai literāts darbs.
- Bieži literāros darbos attēlotie notikumi atspoguļo reālo dzīvi.
- Ja mēs runājam par ziedojumu, tad es arī ziedoju naudu lūdzējiem pie lielveikala vai baznīcas un arī man ir: „ziedojums paša rokas”?
- Bet, vai tas ir ziedojums šī jēdziena dziļākajā nozīmē?
- Kas tad tas ir?
- Aprēķins. Piemēram, tā var būt „atpirkšanās”. Es ziedoju nabagiem, un tāpēc tas man kādreiz atmaksāsies.
- Un tu tiešām tā domā?
- Noteikti nē. Lielākā daļa cilvēku ziedo aiz līdzcievības, un tas ir ļoti labi.
- Bet citi?
- Kāpēc tik bieži tiek cilāti atlaižu likumi tiem, kuri ziedo sportam, skolām, kultūrai u.c.?
- Nu, ja nebūtu šādu likumu, tad uzņēmēji neziedotu...
- Pareizi. Reizēm ziedot ir izdevīgi. Piemēram, uzņēmums spodrīna savu tēlu.
- Kāda tad ir ziedošanās dziļākā jēga.
- Tas ir aprakstīts Jaunajā derībā un ir viens no kristietības stūrakmeņiem.
- Tu domā Kristus ziedo savu dzīvību un izpērk visu cilvēku grēkus?
- Jā, manuprāt, dziļākā ziedojuma jēga ir upurēt sevi tam, kam Tu tici.
- Piemēram, ja es gribu glābt šo pasauli, tad man ir sevi jānogalina????
- Noteikti nē! Upurēt nenozīmē kādu nogalināt! Tev ar savu esību ir jāveicina taisnīgums sabiedrībā, kaut arī Tev personīgi tas būtu neizdevīgi.
- Tik vienkārši? Bet kurš taisnīgums man jāatbalsta – tiesiskais vai morālais?
- Un kā tu domā?
- Droši vien morālais taisnīgums. Bet, vienalga, tas izklausās ļoti vienkārši.
- Tā tu domā! Bet, ja tas ir tik vienkārši, tad kāpēc mums apkārt ir tik daudz amorālas nelietības, un tik maz cilvēku, kuri sevi ziedo sabiedrības interešu labā?

- Varbūt tāpēc, ka visi domā tikai par sevi.
- Diez vai tā tas ir. Paskaties uz cilvēku atsaucību dažādās ziedojumu akcijās. Cilvēki ir atvērti ziedojumiem, ja kādam jāpalīdz, kāds jāatbalsta.
- Tad jau ar ziedošanos viss ir kārtībā.
- Ar ziedojumiem jā, bet ar ziedošanos nē.
- Atkal nesapratu?
- Ziedojums ir kāda materiāla vērtība, tai skaitā arī koncerts vai mākslas izstāde, kurā ir vākts atbalsts baznīcai, dzīves pabērniem, sporta klubam, sabiedriskiem pasākumiem, mākslas notikumiem u.c.
- Bet kas tad ir ziedošanās?
- Ziedošanās ir kaut kas lielāks. Tā ir cilvēka atteikšanās no sevis, savām interesēm, lai sasniegtu augstākus mērķus.
- Bet vai arī teroristi pašnāvnieki neziedoja kaut kādu augstāku mērķu vārdā?
- Jā! Teroristi ir cilvēki, kuri ziedo savu dzīvību kaut kādas idejas vārdā.
- Tad jau iznāk, ka viņi nevis ziedo, bet ziedoja.
- Viņi tik tiešām ziedoja, bet ziedoja tam kas bija, nevis tam kas būs.
- Ko nozīmē „ziedoties tam kas bija”.
- Teroristi mūsdienās ziedoja, lai iznīcinātu „samaitāto rietumu dzīvesveidu”. Bet ar terorismu nevar piespiest pārējo pasauli pieņemt musulmaņu idejas un kalifāta likumus. Musulmaņu idejas par ideālu sabiedrību ir solis atpakaļ cilvēces attīstībā.
- Tad ziedošanās var būt arī nevēlama.
- Ziedošanās, nogalinot sevi un nevainīgus cilvēkus, ir fanātisks izmisums. Ir jānodala ziedošanās „lai iznīcinātu” no ziedošanās „lai radītu”.
- Un kā to var nodalīt? Vienmēr ir tā, lai kaut ko radītu, kaut kas ir jāiznīcina. Vai Tu tam nepiekrīti?
- Piekrītu! Ir grūti pateikt, kura fanātiskā ziedošanās ir „lai radītu”, kura „lai iznīcinātu”. Un tomēr, nav iespējama ziedošanās „lai radītu”, ja tu nogalini citus, jo „ziedojums paša rokas”.
- Bet vai jēdzienam „ziedoties” nav arī sadzīviska nokrāsa?
- Protams ir! Piemēram, vecāki ziedoja sava bērna nākotnes vārdā.
- Tas taču ir brīnišķīgi!
- Ne vienmēr!
- Kāpēc?
- Reizēm vecāku „ziedošanās” bērnu labā faktiski ir tieksme realizēt savas nepiepildītās ambīcijas.
- Kā to saprast?
- Vienkārši! Piemēram, vecāki savu atvasi veido un virza, lai tas kļūtu par „ģeniālu” sportistu, mākslinieku vai modeli, pilnībā ignorējot bērna paša viedokli.
- Nevienš jau sākumā negrib stundām sēdēt klavieres. Bet vēlāk izrādās viņš ir ģenijs....
- Tā jau ir! Atkal nekas nav viennozīmīgs...
- Sapratu! Bet atgriezīsimies pie Tava aicinājuma ziedoties sabiedrības interešu vārdā. Zini man ir alerģija pret aicinājumiem ziedoties sabiedrības interešu vai nākotnes vārdā.
- Interesanti, kāpēc Tev ir alerģija pret šādiem aicinājumiem?
- Savā „iepriekšējā dzīvē”, t.i. tad kad bija PSRS, šādus aicinājumus atklusā veidā līdz nelabumam, un tiem nebija nekādas jēgas.
- Piekrītu! Bet kāpēc toreiz tie aicinājumi ziedoties tev likās bezjēdzīgi?
- Nezinu!

- Domāju, ka jēgas nav tāpēc, ka tie, kuri aicina, paši negrib ziedoties. Lai ziedojums būtu „produktīvs”, pirmkārt, ir jāziedojas tiem, kuri aicina to darīt.
- Nesapratu?
- Ja valsts vadītājs aicina ziedoties valsts nākotnes vārdā, tad pirmkārt viņam pašam ir jāziedojas.
- Viņam būtu jāatsakās no saviem īpašumiem, iekrājumiem, utt.?
- Tā ir ziedošana. Ziedošanās ir kaut kas lielāks. Valsts vadītāja ziedošanās ir tad, kad viņš valsts intereses stāda augstāk par savām, savu ģimenes locekļu un pietuvināto interesēm.
- Un tas attiecas tikai uz valsts vadītāju?
- Protams nē! Ir teiciens „Jo vairāk Tev ir dots, jo vairāk no Tevis tiek prasīts”.
- Teicienu zinu, bet tā kontekstu šīs sarunas sakarā nesapratu.
- Redzi, jo augstāk cilvēks sabiedrības hierarhijas organizācijas sistēmā atrodas, jo vairāk viņam ir jāziedojas.
- Tad kuriem ir jāziedojas?
- Jāziedojas ir visiem. Bet pirmkārt valsts vadītājiem, deputātiem, bankieriem, uzņēmumu vadītājiem (jo lielāks uzņēmums, jo vairāk ir jāziedojas).
- Un mēs tie pārējie varam neziedoties?
- Zini, kāds Tu gan esi.....
- Labi, labi! Bet kā vārdā ir jāziedojas?
- Vispirms jau ir jānodala ziedošanās „pret” no ziedošanās „par”.
- Ko nozīmē „pret” vai „par”.
- „Pret” nozīmē kaut ko, kam tu netici, nojaukt un noārdīt, lai pēc tam veidot kaut ko jaunu. Bet „par” nozīmē radīt to, kam tu tici. Protams, ziedoties „pret” ir vieglāk, nekā ziedoties „par”.
- Kāpēc „pret” kaut ko ir vieglā ziedoties?
- Pirmkārt jau tāpēc ka, kaut ko noārdīt ir vieglāk nekā uzcelt. Arī Latvijas neatkarība no PSRS radās cilvēkiem ziedojoties „pret”.
- Tu domā barikādes?
- Protams, arī barikādes. Bet pirms „barikādēm” bija cilvēki, kuri ziedoja un uzdrošinājās teikt „nē” esošai iekārtai.
- Un kas notika pēc tam, kad Latvijai brīvība bija izcīnīta? Vai upurēšanā vairs nebija nepieciešama?
- Tad, kad Latvijai brīvība bija izcīnīta ziedošanās „pret” bija beigusies.
- Tu domā, ka izcīnot Latvijai brīvību, ziedošanās nepieciešamība ir beigusies?
- Nē! Gan pēc tam, gan tagad ziedošanās Latvijas valsts idejas vārdā ir ļoti nepieciešama.
- Kāpēc toreiz, uz barikādēm sanāca, bet pēc tam nesanāca?
- Tāpēc, ka pēc tam bija jāziedojas „par”. Par Latviju. Par Latviju bija jāziedojas tiem, kuri bija Saeimā un valdībā.
- Un nebija, kas ziedoja?
- Protams, ka bija! Bet tā pārsvarā bija radošā inteliģence, kura no likumiem maz ko saprata. Un tad vēl frakcijas disciplīna.... Tāpēc daudz Latvijā populāri cilvēki, kuriem sabiedrība ticēja, pārtrauca darboties politikā.
- Bet pārējie?
- Pārējie bija cilvēki ar „veselo” saprātu, un viņus „pavadošās personas”. Viņi zināja, ka visiem nepietiks.
- Kas visiem nepietiks?
- Mantas, protams, īpašumi, kurus varētu privatizēt, akcijas, kuras varēs pārdot, utt.
- Kas tad noteica to, kā un ko privatizēt.

- Saeima un valdība, protams.
- Tas ir briesmīgi!
- Tā jau nav! Viss dzimst no haosa. Šajā haosā gudri un spējīgi cilvēki mācēja izsist sev labumu. Tas arī viss.
- Bet mēs runājām par ziedošanos sabiedrības un valsts vārdā.
- Valsts vārdā ir iespējams ziedoties tikai tad, kad eksistē kopīgi garīgie ideāli uz kuriem sabiedrību aicināt. Latvijai tādu praktiski nav!
- Latvijai ir kopīgi ideāli!
- Un kādi tie būtu?
- Pirmkārt, lai cilvēks būtu viņam ir jābūt materiāli nodrošinātam.
- Vai tikai bagātie ir laimīgi???
- Nu nepiesienies! Protams, ne vienmēr bagātie ir laimīgi, bet zināms materiālais nodrošinājums laimei ir nepieciešams...
- Cilvēka patiesai laimei ir nepieciešami ideāli, kuriem viņš Tic.
- Atkal tas pats!
- Tā ir aksioma, no kuras nevar izvairīties, un par kuru šodienas pasaulē nemēdz runāt....
- Kāpēc nerunā?
- Tāpēc, ka nav garīgu ideālu ko piedāvāt! Tāpēc, ka nav cita piedāvājuma kā bez mantas un sociālā nodrošinājuma, cilvēkam būt laimīgam.
- Ir! Es atcerējos! Latvijai ir garīgais ideāls – Dziesmusvētki.
- Jā tam es piekrītu. Reizi piecos gados.
- Es arī tajos piedalos un esmu patiesi laimīgs.
- Esmu dzirdējis tādu frāzi: „Vai ir dzīve arī pēc Dziesmu svētkiem?”
- Skarbi, bet daļēji tā jau arī ir. Grūti pēc tādiem svētkiem pievērsties pelēkajai ikdienai.
- Dziesmusvētki ir lielākais Latvijas garīgais ideāls, taču tas nav pietiekams, lai ikdienā sabiedrība ziedotos.
- Kas tad trūkst?
- Trūkst kopējas ticības kaut kam lielākam – garīgām idejām, Dievam.
- Ja šodien nav kopīgo garīgo ideālu, tad var arī neziedoties, jo, nav jau arī kam ziedoties.
- Tā jau ir. Un pēc tam? Pēc tam „kaut vai ūdens plūdi”!
- Pēc tam „kaut vai ūdens plūdi”! Es domāju, ka pēc šāda principa dzīvo lielākā daļa bagāto un vareno.
- Tev bērni ir?
- Kāda tev tur daļa!
- Es domāju par to, ka tad kad sāksies „ūdens plūdi” tiem „bagātiem un vareniem”, kuri ignorēja taisnīgumu, nebūs kur mukt, tāpat, kā mums visiem pārējiem.
- Iespējams, ka tā arī būs. Taču nav garīgu ideālu, kuriem mēs visi nākotnes vārdā varētu noticēt!
- Ja nav kopīgu garīgu ideālu, kam ziedoties, tad katrs pats individuāli var ziedoties cilvēcības vārdā. Un varbūt pēc laika radīsies arī jauni garīgie ideāli.

Septītā saruna Par ciešanām un Dieva sodu

- Saki man, vai Dievs ir radījis cilvēku?
- Domāju, bez Dieva līdzdalības tur neiztika.
- Un kā ar dzīvību. Kur tā radās?
- Pagaidām nevienas ticamas, uz loģiskām zināšanām balstītas hipotēzes nav par to, kā nedzīvajā matērijā varēja rasties dzīvība.
- Bet tā taču radās!
- Tieši tāpēc domāju, ka bez Dieva līdzdalības dzīvības rašanās nebija iespējama.
- Vai tad Dievs viens pats neradīja dzīvību?
- Dzīvība ir materiāla, precīzāk daļa dzīvības ir materiāla. Pēc manām domām, Dievs ir nemateriāls, absolūts materiālās pasaules pretstats, tieši tāpēc bez materiālās pasaules „līdzdalības” Dievs dzīvību nevarēja radīt.
- Kura dzīvībā ir Dieva daļa?
- Manuprāt, Dievs “uzrakstīja dzīvības eksistences programmu”. Par to jau mēs runājam vienā no iepriekšējām sarunām.
- Ja Dievs ir piedalījies „eksistences programmas rakstīšanā”, tad Viņam ir jāuzņemas atbildība, par šī programmas darbības sekām.
- It kā jau būtu.
- Redzi, man nedod mieru kāds jautājums.
- Un tas būtu?
- Ja Dievs ir piedalījies dzīvības un cilvēku radīšanā uz Zemes, tad kāpēc cilvēkiem ir tik daudz jācieš?
- Man arī šis jautājums nedod miera.
- No tā man labāk nepaliek!
- Zinu! Tāpēc izklāstīšu savas domas.
- Nu tad sāc!
- Neteicu, ka Dievs vienpersoniski ir dzīvību radījis. Dievs dzīvību radīja uz sava pretstata, nedzīvās matērijas virsmas.
- Ko tas nozīmē?
- Tas nozīmē, ka tam, kam Dievs deva iespēju rasties, ir jārēķinās ar to, kur viņš atrodas.
- Un kur tad viņš atrodas?
- Uz nedzīvās matērijas virsmas. Tēlaini izsakoties – „pasaulē, kurai nav ne acu ne ausu”. Tāpēc Dievs dzīvību radīja pašpietiekamu.
- Ko tas nozīmē „pašpietiekamu”?
- Dievs „rakstot dzīvības eksistences programmu”, ierakstīja tajā trīs lietas.
- Un tās būtu?
- Pirmkārt, katrs dzīvs organisms ir norobežots no pārējās pasaules, un tas pārtiek no citiem dzīviem organismiem, tātad dzīvība uz Zemes ir pašpietiekama.
- Un otrkārt?
- Otrkārt, dzīvības eksistencē ir „ieprogrammēta” evolūcija – nepārtraukta attīstība no vienkāršākām formām uz daudz sarežģītākām.
- Nesapratu!
- Pārfrāzējot Raini varētu teikt: „pastāvēs tas, kurš attīstīsies”. Tas ir dzīvības likums, kurš attiecas gan uz dzīvo dabu, gan cilvēkiem.
- Labi! Dzīvajā dabā es to redzu, bet cilvēki it kā īpaši vairs neevolucionē?
- Cilvēki nē, bet attīstās, evolucionē sabiedrība.
- Piebildīšu: un pa laikam degradējas.

- Lai pēc tam sasniegtu augstāku attīstības līmeni.
- Labi! Treškārt.
- Treškārt, Dievs dzīvībā „ieprogrammēja mantojumu”.
- Zinu! Tas ir ģenētiskais mantojums, kad tēva un mātes gēnus pārmanto bērni.
- Protams arī tas. Taču jēdziens „ģenētiskais mantojums” ir pārāk šaurs.
- Kāda tad ir „mantojuma” plašākā nozīme.
- „Mantojums” tā ir informācija par to, no kā un kā ir attīstīties, jebkurš dzīvais organisms.
- Nevar būt!
- Var gan! Piemēram, cilvēka embrijs atkārtoti dzīvības evolūcijas etapus.
- Tu gribi teikt, ka dzīvība nav atkarīga no nedzīvās matērijas?
- Es nekādā gadījumā tā nedomāju. Fiziski dzīvība ir atkarīga no nedzīvās matērijas, kaut vai tāpēc ka katrs dzīvs organisms elpo un lieto ūdeni.
- Tad jau dzīvība nav „pašpietiekama” kā Tu te sludini.
- Dzīvības „pašpietiekamība” izpaužas spējā evolucionēt.
- Un kā ar atkarību no Dieva?
- Dzīvība noteikti ir atkarīga no Dieva, bet par šīs atkarības veidu un pakāpi mums nav iespējams runāt pamatoti.
- Savā darbā „Esība” Tu izvirzīji hipotēzi par dzīvības saikni ar nemateriālo pasauli.
- Tāpēc ka nav iespējams šo teoriju pamatot, tāpēc tā arī to saucu par hipotēzi.
- Labi, bet atgriezīsimies pie jautājuma par ciešanām. Vai Dievs liek cilvēkam ciest?
- Dievs neliek cilvēkam ciest. Ciešanas izriet no dzīvības pašpietiekamības. Vislielākās ciešanas cilvēkam sagādā citi cilvēki, iedzimtas un iegūtas slimības utt.
- Un kāpēc Dievam tas bija vajadzīgs? Kāpēc Viņam vispār bija dzīvība jārada? Dzīvība, kuras eksistencē Viņš ir ieprogrammējis arī ciešanas?
- Nezinu! Tu mani ar saviem jautājumiem „dzen stūrī”.
- Vai Tu neko nevari atbildēt?
- Labi, mēģināšu! Varbūt tāpēc, lai realizētu kontaktu starp nedzīvo matēriju un Sevi.
- Tu gribi teikt, ka bez dzīvības Dievam nav nekādu kontaktu ar nedzīvo matēriju?
- Iespējams, Visumā kaut kur ir, bet uz Zemes mēs to nevaram novērot.
- Kā tad to varētu novērot?
- Mēs jau par to runājām kādā no iepriekšējām sarunām. Bet atgādināšu: nedzīvā matērijā viss ir likumsakarīgs. Dievā, kā absolūtā pretstatā, nav nekā likumsakarīga. Savukārt dzīvībā ir gan likumsakarīgas, gan nelikumsakarīgas izpausmes. Tāpēc pieņem, ka dzīvība saista Dievu ar nedzīvo matēriju.
- Zini, Tava versija diez cik ticami neizklausās. Bet lai nu paliek. Nobeidzot šo tēmu, vēl viens jautājums. Vai Dievs var mazināt cilvēku ciešanas?
- Dievs nevar, bet mēs paši varam!
- Kā tad mēs to varam? Izpērkot grēkus?
- Tikai ar ticību. Lielās ciešanās ticīgs cilvēks nekad nav viens, viņš ir kopā ar Viņu.
- Bet kāpēc vienlīdz lielām ciešanām ir pakļauti visi cilvēki: gan Dievam ticīgie, gan neticīgie, gan godīgi cilvēki, gan nelieši. Reizēm nelietis dzīvo cepuri kuldams, citus pazemodams, iznīcinādams, slepkavodams, un beigās „mierīgs aizmiegs savās cisās”.
- Šis tiešām ir viens no visgrūtāk atbildamiem jautājumiem. Iespējams, to var skaidrot ar kaut ko tādu, ko daudz sauc par karmu. Ir tāds teiciens „visi labie darbi atmaksāsies, bet varbūt ne tev...” Un otrs „neviens sliktais darbs nepazūd bez pēdām, tikai ne vienmēr sodu saņems vainīgais...”
- Bet kāpēc tā? Tas taču nav godīgi!
- Godīgi / negodīgi tas ir notikumu vērtējums cilvēka un sabiedrības skatījumā. Bet, kas attiecas uz ciešanām, es jau teicu, ka ciešanas varam mazināt tikai ticībā.

- Vai arī fanātiķi ticībā spēj mazināt savas ciešanas? Tu iepriekš teici, ka viņi ir tālāk no Dieva kā neticīgie.
- Fanātiski ticīgie netic Dievam, bet dieva idejai. Piemēram, idejai fanātiski ticēja gan galēji pārliecinātie komunisti, gan fašisti. Ciešanās šie cilvēki bija stiprāki nekā neticīgie.
- Tad jau iznāk, ka ir vienalga, kam es ticu, ka tikai ticu.
- Attiecībā uz ciešanu mazināšanu un cilvēku vitalitāti, tā tas arī ir. Bet, kas attiecas uz sabiedrības eksistences nosacījumiem, tas noteikti tā nav.
- Kas tad notiek ar sabiedrību, kura fanātiski tic kādai idejai?
- Fanātiskā ticībā veidota sabiedrība agri vai vēlu saņem sodu. Tā iet bojā izraisot gan fanātiski ticīgo, gan neticīgo cilvēku ciešanas.
- Tu domā, tas ir Dieva sods?
- Nevienai sabiedrībai nekāds „Dieva sods” nav vajadzīgs.
- Kā tā?
- Katra sabiedrība pati sevi soda.
- Piemēram, kā sabiedrība, kura fanātiski tic kādai idejai, pati sevi var sodīt?
- Fanātiska ticība idejai bremsē valsts un sabiedrības attīstību.
- Kā tad tā tiek bremsēta?
- Piemēram, tiek ierobežota cilvēku iniciatīva. Katra cilvēka izpausme, kura neatbilst idejai, tiek aizliegta. Tipisks piemērs ir Ziemeļkoreja.
- Bet mums ir atvērta sabiedrība, vai arī mēs paši sevi „sodīsim”?
- Jebkura sabiedrība ar laiku sevi soda. Bieži sabiedrības „soda” pamatā ir netikums.
- Nesapratu!
- Tas ir tad, kad sabiedrības priekšstāvji jeb „runasvīri” sludina vienu bet dara citu.
- Vai tev ir kāds piemērs?
- Piemēru ir ļoti daudz. Senās Romas sabrukums. Vai tur Dievs bija vainīgs? Kurš izraisīja Lielo Franču revolūciju? Vai Dievs? PSRS sabruka no divkosīgās melu nastas, utt.
- Un mēs, kas būs ar mums? Kas būs ar ES?
- Mēģini pats atbildēt! Kā ir ES ar tikumību, meliem un divkosību?
- Labi, labi! Bet cieš daudz nevainīgu cilvēku!
- Šīs cilvēku ciešanas nenosaka Dievs, bet sabiedrība, kurā viņi dzīvo.
- Un kā ir ar atsevišķu cilvēku, vai atsevišķu indivīdu piemeklē Dieva sods?
- Ko Tu saproti ar jēdzienu „Dieva sods”?
- Jautājums ir vienkāršs: kāpēc ar mani tā notika?
- Jautājums ir vienkāršs, bet atbilde ir sarežģīta.
- Kāpēc tas, kas ar mani notiek, ar mani notiek? Vai tas ir vai nav Dieva prāts?
- Ja Tu tici tam, ka „ne matiņš nenokritis no Tavas galvas bez Dieva ziņas”, tad viss tik tiešām ir Dieva prāts.
- Tu nepiekrīti?
- Jautājums ir tāds, kādu nozīmi Tu piešķir šai frāzei?
- Vai šeit varbūt kādas šaubas?
- Var! Parasti lietojot šo frāzi cilvēki ar to saprot, ka Dievs ir „organizējis” matiņa nokrišanu.
- Bet vai tad nav?
- Šai frāzei var būt arī cits skaidrojums: Dievs ir „informēts” par to ka no tavas galvas ir nokritis matiņš, bet viņš nav to „organizējis”.
- Kā to saprast?

- Visas izmaiņas dzīvo radību organismā un psihē atspoguļojas Dievā, taču Dievs ne vienmēr ir šo izmaiņu radītājs. Tavas ciešanas, tāpat kā Tava dzīve ir daudzu apstākļu sakritība.
- Kas tad bez Dieva vēl nosaka manas ciešanas?
- Zeme, uz kuras mēs dzīvojam. Piemēram, kad lavīna noslaucīja tūristu nometni, vairāki cilvēki gāja bojā un vēl daudzi tika ievainoti. Vai Dievs to pastrādāja?
- Kas to zina? Varbūt Dievs to arī „noorganizēja”?
- Varbūt! Bet maz ticams. Tas bija sniegs, kurš bija sakrājies nogāzēs un tūristi to nepamanīja.
- Kādi vēl apstākļi nosaka cilvēka ciešanas, kuras cilvēks uztver kā „Dieva sodu”?
- Cilvēks pats un vide, kur viņš dzīvo.
- Kā cilvēks pats var izraisīt savas ciešanas, savu sodu?
- Tās ir slimības, kuras nāk no iekšpuses un ārpusē.
- Nesapratu! Kādas „iekšpuses” un kādas „ārpusē”.
- No ārpusē cilvēkam var būt bezgala daudz sodību. Piemēram, vīrusu saslimšanas. Gripas epidēmija paņem desmitiem tūkstošu dzīvību. Vai tas bija Dieva prāts?
- Nezinu, nezinu! Bet no iekšpuses?
- No iekšpuses cilvēka „sods” var būt „ģenētiskais mantojums”.
- Ā, ā! Tas ir tad, kad ir “nepareizi” veidots deguns vai mazas krūtis?
- Arī tas, bet to var labot.
- Kā “labot”?
- Šodien ir plastiskā ķirurģija. Nezinu vai vajag šo iedzimtību labot?
- Tu teici „arī tas”, bet kāds vēl ir iespējams „ģenētiskā mantojuma sods”?
- Galvenais „ģenētiskā mantojuma sods” ir dažādas iedzimtas slimības un „netradicionālas tieksmes”, kuras ierobežo un bremzē sabiedrības attīstību, bet reizēm arī tās eksistenci.
- Vari precizēt?
- Lūdzu. Kleptomānijas, alkoholisma, pedofilijas tieksmes, un tai skaitā arī homoseksuālas tieksmes.
- Visu sapratu. Bet homoseksuālisms?
- Cik es to saprotu, tas ir mantots jau no dzīvnieku valsts.
- Un tas ir Dieva sods?
- Tas nav Dieva, bet viens no dzīvnieku „ģenētiskā mantojuma sodiem”.
- Nesapratu!
- Redzi, ir vairāki dzīvnieki, kuri ir kanibāli, t.i viens otru apēd. Krokodili apēd savus mazuļus, zirnēļi savas mātes. Tās ir novirzes no dzīvības evolūcijas.
- Un kā tas saistīts ar mums?
- Cilvēces vēsturē ir bijušas ciltis, kuras piekopa kanibālismu. Šodien tādu praktiski vairs nav. Tās ciltis kuras evolucionēja pašas no kanibālisma atteicās.
- Bet kā ar to ir saistīts homoseksuālisms?
- Manuprāt, arī tas ir viens no „ģenētiskā mantojuma sodiem”. Pērtiķu pasaulē šādas attiecības nav nekas neparasts.
- Bet vai tas ir kaut kas slikts?
- Nezinu! Par „paaudžu grēkiem” ir jāmaksā, un reizēm tā ir ļoti augsta cena.
- Bet kā būt, ja par tādu esi piedzimis?
- Ir jādzīvo. Bet nevajag šīs tieksmes popularizēt.
- Tātad vajag slēpties?
- Nevajag slēpties, bet nav arī jāizrādās. Varbūt ir jāpievēršas Dievam, lai Viņš palīdzētu sadzīvot ar šīm atšķirībām.
- Tavs viedoklis ir skarbs un neiecietīgs.

- Dzīvot vispār ir grūti un bīstami.
- Labi, jau labi! Pāriesim uz nemateriālo pasauli. Ko Tu domā par karma?
- Tu domā par to, ka katrai tavai rīcībai ir sekas?
- Jā! Un vēl par „tēva un mātes grēkiem”, kuri piemeklēs pēcnācējus vairākās paaudzēs. Vai karma ir Dieva izpausme, bet „tēva un mātes grēki” ir Dieva Sods?
- Domāju, ka nē!
- Tad Tu domā, ka nekā tāda nav?
- Ir! Tikai tas nav ne „Dieva nodoms” un nav arī „Dieva sods”?
- Kas tad tas ir?
- Manuprāt, ka gan karma, gan „tēva grēki” ir pašu cilvēku rīcības seku izpausmes.
- Kādas rīcības?
- Mēs jau runājām, par cilvēku un dzīvnieku „nodarījumiem” pret evolūciju realitātē, par „ģenētiskā mantojuma sodiem”. Līdzīgs „mantojams sods” var veidoties arī dzīvības nemateriālajā daļā.
- Un tu gribi teikt, ka tā ir karma vai „tēva grēki”?
- Domāju, ka ar karma un radnieku grēkiem paaudžu paaudzēs Dievam ir maz sakara. Tas ir mūsu pašu „veidots un lolots sods”.
- Un ko tas nozīmē.
- Tas nozīmēt tikai to „sliktu” karma vai „tēvu grēkus” ir iespējams pārvarēt.
- Bet kā?
- Tu tagad jau pats to zini.
- Varbūt ir jāatrod Dievs, un ne jau tāds, par kuru es zinu, ka Viņš ir, bet tāds, kuram Ticu, ka Viņš ir.
- Nu redzi, Tev sanāca!
- Nu bet Dievs pats, vai Viņš „personīgi” arī soda cilvēkus? Vai eksistē tiešs Dieva sods?
- Ja eksistē nolemtība, tad eksistē arī Dieva sods, kā nolemtības daļa.
- Un kā atšķirt Dieva sodu, no visiem iepriekš minētajiem sodiem – „ģenētiskā mantojuma”, karmas utt.
- Tas, protams, ir grūti, bet ir viena pazīme, kad var nojaust - Dievs tevi ir sodījis.
- Kāda pazīme?
- Kad saproti: tas ko tu uzskatīji par sodu patiesībā ir bijusi svētība.
- Tad Dieva sods ir svētība?
- Tā tas arī ir!